

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka (...) Sp. z o.o. wynajmowała lokal użytkowy w Centrum Handlowym (...) w K.. Od czerwca 2009 r. zaprzestała opłacać należności z tytułu najmu tego lokalu. W dniu 15 marca 2010 r. wydany został wyrok zasądający od spółki te należności. Komornik egzekwujący ten wyrok zabezpieczył jedynie ruchomości pozostawione w wynajmowanym lokalu, nie ujawnił innego majątku spółki, wierzyciel nie został zaspokojony.

M. B. i T. B. będąc członkami Zarządu (...) Sp. z o.o. w dniu 21 października 2009 roku złożyli wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy X Wydział Gospodarczy postanowieniem z dnia 23 listopada 2009 roku oddalił wniosek z uwagi na fakt, że majątek spółki nie wystarczał na zaspokojenie kosztów postępowania.

Po przeprowadzeniu analizy stanu majątkowego spółki okazało się, że wniosek o upadłość spółki został złożony po upływie wymaganego prawem terminu, albowiem warunki uzasadniające ogłoszenie upadłości wystąpiły wcześniej. Spółka od samego początku istnienia miała problemy z wypłacalnością, gdyż wykazywała straty. Od początku czerwca 2009 r. poziom zobowiązań przedawnionych spółki sukcesywnie rósł - spółka miała problemy z wypłacalnością. W dniu 30 września 2009 r. już ok 49% zobowiązań spółki było przedawnionych, a 16% przedawnionych powyżej 3 miesięcy, co wskazuje na trwały charakter niewykonywania tych zobowiązań i dodatkowo potwierdza stwierdzenie o jej niewypłacalności

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o następujące dowody:

opinia biegłego: pisemna (k. 1934-1946) i ustna uzupełniająca (k. 1966-1967)

oraz załączniki do zawiadomienia (odpis KRS, umowa najmu, regulamin Galerii, wezwanie do zaprzestania naruszeń, pozew o zapłatę) w tym na k. 58-61 rachunek zysków i strat oraz faktura VAT (k. 11-69), dokumentacja z akt komorniczych (k. 117-180), kopia akt rejestrowych (...) sp. z o.o. (k. 191-437), opinia biegłego (k. 681-721), kopia akt V Ds. 5/11 9 k. 723-1241), dokumenty spółki (k. 1346), prywatna opinia – raport (k. 1548-1585).

W toku postępowania przygotowawczego podejrzani T. B. (k. 1316, 1656-1660) i M. B. (k. 1308-1309) nie przyznali się do zarzucanego im czynu.

Przed Sądem oskarżony T. B. również nie przyznał się do zarzucanego mu czynu i wyjaśnił że nie czuje się winnym, podejmował czynności należycie, a czynniki zewnętrzne w postaci kryzysu finansowego i zachowania banku doprowadziły do decyzji o rozwiązaniu spółki (k. 1702-1707). Oskarżony **M. B.** prawidłowo zawiadomiony **nie stawił się, a zatem skorzystał z prawa do odmowy składania wyjaśnień**, wobec czego odczytano wyjaśnienia złożone przez niego w toku postępowania przygotowawczego.

Sąd nie podzielił przekonania oskarżonych T. B. i M. B., iż nie są winni zarzucanego im czynu.

Wersja oskarżonych, w ocenie Sądu, stanowi przyjętą przez nich linię obrony, która jest sprzeczna z pozostałym, uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym, a w szczególności z opinią biegłego, który wskazał jednoznacznie na popełnienie czynu zabronionego. Podnoszone w wyjaśnieniach okoliczności nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ działania podejmowane w celu poprawy sytuacji finansowej spółki w żaden sposób nie rzutują na podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Odpowiedzialność członka zarządu spółki kapitałowej na podstawie art. 586 k.s.h. jest oczywista, gdy osoba zasiadająca w zarządzie spółki, znając sytuację finansową spółki,

nie składa wniosku o ogłoszenie upadłości pomimo zaistnienia przesłanek nakazujących jej ogłoszenie. W przypadku spółki (...) Sp. z o.o. przesłanki do ogłoszenia upadłości w świetle opinii biegłego były oczywiste.

Za wiarygodne, lecz niewnoszące wiele do sprawy Sąd uznał zeznania świadków

1. J. P. (k. 77-77v, 665);
2. D. P. (k. 112-112v);
3. W. K. (k. 110v);
4. A. D. (k. 115-116);
5. A. K. (1) (k. 1727-1728, 438v-439);
6. A. K. (2) (k. 1728-1730, 114v)

oraz przesłuchanych w drodze pomocy prawnej na wniosek obrony:

7. P. V. (k. 1788-1801, odczytane na rozprawie k. 1831),
8. I. P. (k. 1802-1813, odczytane na rozprawie k. 1831),
9. J. G. (k. 1814-1825, odczytane na rozprawie k. 1831),
10. R. V. (k. 1859-1877, odczytane na rozprawie k. 1884).

Sąd miał na uwadze, że **wskazani powyżej świadkowie nie posiadali żadnych informacji które pozwoliłyby na inną niż w opinii biegłego ocenę sytuacji majątkowej spółki i okoliczności wniesienia wniosku o upadłość**. Sąd nie znalazł podstaw, by zeznaniom tym odmówić wiary, mając jednocześnie na uwadze, że zeznania świadków obejmowały głównie ogólne informacje dotyczące stosunków świadków ze spółką, bądź w przypadku świadków przesłuchanych w drodze pomocy prawnej – odnośnie jej stosunków finansowych ze spółką główną na S.. Zeznania te nie stanowiły zatem podstawy ustalenia stanu faktycznego sprawy.

W sprawie niezbędną stała się **opinia biegłego sądowego z zakresu księgowości i rachunkowości** (k. 1934-1946), w której dokonano szczegółowej analizy dokumentacji spółki, w szczególności spisu wierzycieli na dzień 30.09.2009 r. i sprawozdań finansowych spółki. Ponadto zaszła konieczność uzyskania ustnej, uzupełniającej opinii, którą biegły złożył na rozprawie (k. 1966-1967), w której podtrzymał dotychczasowe wnioski. Po analizie opinii w zakresie jej logiczności oraz poprawności przedstawionego rozumowania – Sąd nie miał żadnych zastrzeżeń co do wiedzy, kompetencji i rzetelności biegłego. Sąd uznał tę opinię za w pełni profesjonalną, należyście umotywowaną i zgodną z zasadami logicznego wnioskowania, za czym przemawiają również wiedza naukowa i doświadczenie biegłego sądowego. **Wnioski opinii są, w ocenie Sądu, jasne i jednoznaczne, a opinia miarodajna.**

Sąd nie powziął żadnych wątpliwości co do fachowości sporządzenia tejże opinii, ani prawidłowości zawartych w niej ustaleń. Sąd miał tu również na uwadze, iż zadaniem biegłego jest wskazanie na podstawie wiedzy fachowej, którą Sąd nie dysponuje, czy doszło do naruszenia przepisów prawa upadłościowe i naprawcze w zakresie dopełnienia swoich zobowiązań co do terminu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Biegły uczynił to w sposób wyraźny i jednoznaczny.

W sprawie tej na etapie postępowania przygotowawczego przeprowadzono **inną opinię biegłego z zakresu księgowości śledczej i finansów** (k. 681-721), w której wskazano, iż oskarżeni zobligowani byli złożyć wniosek o upadłość najpóźniej w dniu 21 marca 2008 r. Do akt sprawy wpłynęła również **opinia prywatna** (k. 1548-1585), w której biegły księgowy zakwestionował wnioski poprzednie, wskazując też na brak wymagań metodologicznych. Biegły opiniujący na etapie postępowania sądowego miał zatem możliwość zapoznania się z oboma tymi opiniami.

Nie budziły żadnych wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności i rzetelności pozostałe dowody ujawnione w sprawie. Zostały bowiem sporządzone w sposób prawidłowy, zgodnie do stosownych regulacji prawnych określających ich formę i treść. Dowody te nie dały w ocenie Sądu jakichkolwiek podstaw, by kwestionować je pod względem wiarygodności i fachowości.

Odnosnie wskazania podstaw prawnych, na których oparł się Sąd przy analizie przedmiotowej sprawy:

Przepis art. 586 ustawy z dnia 15 września 2000 r. kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505, dalej k.s.h.) reguluje kwestię odpowiedzialności karnej za niezgłoszenie upadłości. Z treści powołanego przepisu wynika wprost, że przestępstwo to może popełnić tylko osoba, która jest (była w momencie zaistnienia stanu uzasadniającego ogłoszenie upadłości) członkiem zarządu spółki albo jej likwidatorem. Jest to więc przestępstwo **indywidualne** i nie zwalnia z niej argumentacja, że do skutecznej reprezentacji spółki obowiązanych było dwóch członków zarządu, z których jeden nie chciał złożyć wniosku o ogłoszenie upadłości. W takiej sytuacji zobligowany był każdy członek zarządu z osobna. Czyn ten stanowi przestępstwo **formalne**, znamieniem ustawowym tego przestępstwa nie musi być skutek w postaci wyrządzenia szkody wierzycielom. **Czyn jest popełniany przez zaniechanie.** Przepis z art. 586 k.s.h. jest przestępstwem **umyślnym**. Oznacza to, że może zostać popełnione **w zamiarze bezpośrednim**, kiedy to osoba zobowiązana do zgłoszenia wniosku o upadłość celowo działa na szkodę wierzycieli, czy też spółki zaciągając kolejne zobowiązania i zwlekając ze złożeniem wniosku o upadłość. Ponadto przepis dopuszcza możliwość popełnienia tego przestępstwa **w zamiarze ewentualnym**. Może do tego dojść wówczas, gdy dłużnik – jego reprezentant – dopuszcza do świadomości fakt, że może istnieć stan implikujący obowiązek złożenia do sądu wniosku o upadłość, jednak nie czyni tego, godząc się na powstanie stanu sprzecznego z prawem. Nadmienić należy, że **zasłanianie się przez członka zarządu lub likwidatora niewiedzą i brakiem świadomości w tym zakresie nie może być podstawą uniknięcia odpowiedzialności karnej**. Należy pamiętać, że osoba zarządzająca spółką winna mieć pełną świadomość co do jej stanu, w szczególności kondycji finansowej.

Art. 586 k.s.h. stanowi, iż kto, będąc członkiem zarządu spółki albo likwidatorem, nie zgłasza wniosku o upadłość spółki handlowej pomimo powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki - podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Ustawa wiąże ten obowiązek z sytuacją „powstania warunków uzasadniających według przepisów upadłość spółki”. To swoiste blankietowe odesłanie, nakazuje poszukiwać owych „warunków” na gruncie przepisów regulujących prowadzenie postępowania upadłościowego.

Ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze (PrUpad) zmieniła się istotnie w ostatnich kilkunastu latach, więc należy podkreślić, że w kontekście przestępstwa z art. 586 k.s.h., karnoprawne znaczenie mają te przepisy PrUpad, które obowiązywały w chwili popełnienia czynu. Nie ma tutaj zastosowania zasada ustawy karnej względniejszej (J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2019). W związku z powyższym analizie zostały poddane przepisy obowiązujące w dacie popełnienia czynu.

Zgodnie więc z brzmieniem art. 10 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z dnia 9 kwietnia 2003 r., dalej PrUpad), który obowiązywał w chwili popełnienia czynu **upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Dłużnika uważa się za niewypłacalnego, m.in. jeżeli nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych** (art. 11 PrUpad). Zgodnie zaś z art. 21 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze: 1. Dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. 2. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto ma prawo go reprezentować sam lub łącznie z innymi osobami.

W świetle powyższego Sąd doszedł do przekonania, iż ujawniony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje, że oskarżeni M. B. i T. B. popełnili przypisany im czyn i pozwala bez żadnych wątpliwości na uznanie ich winy za udowodnioną .

Po analizie opinii biegłego bezsporne jest to, że M. B. i T. B. będąc członkami Zarządu (...) Sp. z o.o. nie dochowali ustawowego terminu 2 tygodni na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki od dnia, w którym wystąpiła do tego podstawa, gdyż zgodnie ze spisem wierzycieli warunki uzasadniające upadłość spółki powstały co najmniej na początku czerwca 2009 r., a M. B. i T. B. wniosek taki złożyli dopiero 21 października 2009 r.

Z analizy spisu wierzycieli wynika, że od początku czerwca 2009 r. poziom zobowiązań przedawnionych spółki sukcesywnie rósł, co dowodzi temu, że spółka miała problemy z wypłacalnością. W dniu 30 września 2009 r. już ok 49% zobowiązań spółki było przedawnionych, a 16% przedawnionych powyżej 3 miesięcy. Wobec tego dłużnik nie wykonywał swoich wymagalnych zobowiązań przynajmniej od początku czerwca 2009 r. Nie wystąpiły przesłanki negatywne z art. 12 PrUpad, gdyż na dzień 30 września 2009 r. spółka miała 49% przedawnionych zobowiązań, w tym 16% powyżej 3 miesięcy, a art. 12 PrUpad wprowadza warunek 10% powyżej 3 miesięcy. Ponadto fakt, że spółka od samego początku istnienia miała problemy z wypłacalnością, gdyż wykazywała straty, a ilość przedawnionych zobowiązań dnia 30 września 2009 r. wynosiła aż 49% wskazuje na trwały charakter niewykonywania tych zobowiązań, co dodatkowo potwierdza stwierdzenie o jej niewypłacalności.

W opisie czynu należało jednak zmienić jego datę jako „nie wcześniej niż w dniu 01 lipca 2009 r.”, gdyż biorąc pod uwagę fakt, że warunki do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki powstały na początku czerwca, co wskazuje na okres od 1 do 15 dnia miesiąca, to dwutygodniowy termin na złożenie takiego wniosku nie mógł minąć później niż 1 lipca 2019 r.

Sąd w przedmiotowej sprawie nie dopatrył się żadnych okoliczności, które wyłączałyby możliwość przypisania oskarżonym winy. Są osobami pełnoletnimi, dojrzałymi, poczytalnymi, nie działali pod wpływem błędu. Można więc było od nich wymagać zachowania zgodnego z obowiązującymi normami prawnymi, a ich postępowania nie usprawiedliwiają żadne okoliczności ekstremalne. ***Przypisanie winy oskarżonym jest więc w pełni uzasadnione.*** Stopień społecznej szkodliwości czynu sąd uznał za znaczny, albowiem stan niewypłacalności był wysoki. Stopień winy sąd uznał za średni. Oskarżeni nie byli karani, nie przejawiali demoralizacji, nie dali posłuchu normom karnym chroniącym pewność obrotu gospodarczego.

Rozważając kwestie rodzaju i wysokości kar Sąd kierował się dyrektywami wymiaru kary, określonymi w art. 53 k.k., nadto Sąd miał nadto na względzie wszystkie okoliczności przemawiające zarówno na korzyść oskarżonych jak i na ich niekorzyść.

Do okoliczności obciążających należy zaliczyć wskazywany wyżej wysoki stopień społecznej szkodliwości czynów, jak również długotrwałość utrzymywania stanu niewypłacalności. Okoliczności łagodzących Sąd się nie dopatrył. Sąd uznał, że dla celów prewencji indywidualnej oraz celów wychowawczych wystarczające będzie orzeczenie wobec każdego z oskarżonych kar grzywny w wysokości po 250 stawek dziennych przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych (***punkt I sentencji wyroku***).

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Sąd zwolnił oskarżonych od opłat i pozostałych kosztów sądowych, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa, uznając iż przemawiają za tym zasady słuszności (***punkt II sentencji wyroku***).

Agnieszka Jaźwińska